

LS,

Hieronder kunt u mijn reactie vinden op het artikel “Herijkt taalbeleid van dove kinderen” van Harry Knoors.

Groeten,
Helga Duifhuis

Alvorens ik van start ga, wil ik opmerken dat ik zowel de Nederlandse (gesproken) taal belangrijk vindt, alsook de Nederlandse gebarentaal. Mijn reactie lijkt te kunnen weergeven dat ik pro NGT en anti spraak ben; echter dit is niet het geval. Mijn ervaring is dat er op dit moment veel effort in de gesproken taal wordt gestopt maar dat er zeer weinig aandacht gegeven wordt aan gebarentaal.

Het artikel van Harry Knoors lezend, springen er voor mij twee belangrijke punten uit. Enerzijds de gebarentaalvaardigheid bij dove kinderen van horende ouders. Anderzijds de suggestie van Knoors om het taalbeleid te herijken waarbij niet duidelijk is op welke gronden hij dit voorstelt.

Gebarentaalvaardigheid

In het artikel is aangegeven dat de gebarentaalvaardigheid van dove kinderen van horende ouders gemiddeld genomen (ver) achterblijft bij dove kinderen van dove ouders. Dit raakt mij persoonlijk omdat ik als horende ouder van een doof kind tegen allerlei problemen aanloop om mijn dochter goed gebarentaalvaardig te laten worden. Hieronder volgt een opsomming van zaken waar we tegenaan gelopen zijn (zowel in de thuis als school situatie) om onze dochter zoveel als mogelijk NGT aanbod te geven. De voorbeelden geven aan dat NGT niet vanzelfsprekend is en dat NGT zeker niet als echte taal gezien wordt. Als ouder moet je dan ook hard 'werken' om NGT cursussen te kunnen blijven volgen, het NGT niveau van je kind te kunnen bepalen op het SO of om een RTer in NGT les te kunnen laten geven.

NGT cursussen

Onze NGT cursus startte 6 maanden na de constatering dat mijn dochter doof is. Dit betekent dat de gebarenlessen pas konden starten toen ze bijna elf maanden was.

Bij de gebarenlessen hield men rekening dat we ouders van jonge kinderen waren en we hadden 1x per 2 weken les. Het is op zich goed wanneer er rekening gehouden wordt met de gezinssituatie, maar een aantal ouders wilden meer/vaker/intensiever gebarenles volgen en dat was niet mogelijk. Na de oudermodules, bleken er vervolgcursussen te zijn, maar die waren alleen overdag ingepland. Voor werkende (maar ook voor veel thuisblijvende) ouders onmogelijk daar overdag aan mee te doen. Ouders hebben zelf een inventarisatie gedaan of er belangstellenden waren voor een avond cursus. Toen bleek bleek dat er best veel ouders zijn die allemaal 's avonds vervolgcursussen wilde doen! Gelukkig konden er toen wel cursussen in de avond uren ingepland worden.

Na de ouder modules blijven er een beperkt aantal cursussen over om te volgen. Net als sommige andere ouders, blijft de behoefte om meer/beter te kunnen gebaren. Het liefst zou ik de gebarencursus als een tolk willen volgen, maar dan zonder alle 'tolkvakken'. Ik weet dat er ook andere ouders zijn die hier net zo over denken (en sommigen volgen dan ook daadwerkelijk de tolkopleiding!).

Kortom, er is voor ouders te weinig aanbod in NGT cursussen met genoeg diepgang.

Speciaal onderwijs

In het speciaal onderwijs wordt veel aandacht aan logopedie gegeven, bij de handelingsplannen worden circa 2 A4tjes meegegeven over logopedie. Het woord NGT valt 1 keer in het handelingsplan. Het is niet duidelijk waar de leerling staat qua NGT (bijvoorbeeld ondergemiddeld, bovengemiddeld). Als horende ouder van een doof kind is het niet in te schatten hoe de

gebarenvaardigheid van je kind is. Doordat de laatste jaren de TNGT toets wordt afgenomen, is daar meer duidelijkheid over. Ook is er inmiddels 1 paragraaf over NGT in het handelingsplan opgenomen, dit is meer dan voorheen, maar staat nog steeds niet tot verhouding tot de aandacht die logopedie krijgt.

In het artikel wordt meerdere malen verwezen naar de horende ouders en hun gebarentaalvaardigheid. In het artikel wordt nauwelijks de rol van het speciaal onderwijs genoemd. In het speciaal onderwijs laat de gebarentaalvaardigheid van de personeelsleden wel eens te wensen over. En juist daar, waar je mag verwachten dat een kind volop lessen in NGT kan volgen, valt nog veel te halen.

Kortom, in het speciaal onderwijs moeten leerkrachten, begeleiders en managers meer NGT op hoogwaardig niveau gebruiken. Ook moet in de handelingsplannen meer aandacht aan NGT worden gegeven.

Regulier onderwijs

Bij de overstap naar het regulier onderwijs, was het zonder probleem mogelijk om tolken aan te vragen en in te zetten, ook in de kleuterklas.

Via de ambulante begeleiding is het mogelijk logopedie te verkrijgen en remedial teaching in spraak of NMG. Een RTer welke vloeiend kan gebaren of wellicht een native signer is, blijkt onmogelijk te zijn. Uiteindelijk hebben we zelf als ouders een RTer gevonden van buiten de AB die onze dochter in vloeiend NGT remedial teaching kan geven.

Kortom, ook in het regulier onderwijs is er behoefte aan les in NGT.

Algemeen

Op wereld en Europees niveau maakt men zich zorgen over de Nederlandse (en Deense) gebarentaal maar in Nederland zelf zie ik deze zorg nauwelijks terugkomen. Zo is NGT is nog steeds niet erkend als taal, was er dit jaar (in tegenstelling tot voorgaande jaren) op de analoge zender geen Sinterklaas intocht met gebarenpieten en zijn soms tolken in de klas of in het theater niet welkom.

Kortom, er moet nog veel gebeuren op het gebied van de de toepassing en gebruik van NGT op alle mogelijke gebieden.

Herijking taalbeleid

Ik lees in het artikel niet wat het uiteindelijke doel is van de herijking van het taalbeleid. Wanneer het doel is om de kinderen een betere vaardigheid te geven in de gesproken taal, dan ben ik het met Knoors eens. Dit geeft echter niet weer of daarmee de kinderen beter kunnen leren, alleen dat ze beter kunnen spreken.

Ik verwacht impliciet dat Knoors bedoelt dat mbv de herijking van het taalbeleid de uiteindelijke bedoeling is dat de dove kinderen beter de lesstof tot zich kunnen nemen en dan heb ik wel moeite met het voorstel voor de herijking van het taalbeleid.

Ik heb namelijk veel vraagtekens bij de diverse onderzoeken en artikelen waarnaar Knoors verwijst:

- Knoors geeft in 1993 aan dat de zeer beperkte toegang tot de gesproken taal een kernprobleem zou zijn. Nu ervaart hij het niet beschikbaar zijn van gebarentaal bij dove kinderen een minstens even groot probleem.

Hij verklaart niet wat zijn standpunt was tav gebarentaal in 1993, want ook toen waren er horende ouders met dove kinderen en ik vermoed dat de gebarenkennis van de kinderen toen dezelfde is als die van kinderen van vandaag de dag.

- In het artikel lees ik niets over een onderzoek dat bevestigt dat herijking van het taalbeleid zou kunnen leiden tot betere (les)resultaten bij kinderen. Integendeel het onderzoek van Harris & Terletski, 2011 geeft het tegenovergestelde weer: dove jongeren met een CI lezen minder goed dan dove jongeren met hoortoestellen die speciaal voortgezet onderwijs volgen. Hieruit mogen we eigenlijk geen conclusies trekken omdat de referentiegroepen niet goed

met elkaar vergelijkbaar zijn. Ik vraag me af of er geen andere onderzoeken zijn op dit gebied die dit bevestigen dan wel ontkennen.

- De kans dat transfer negatieve effecten van competitie tussen gesproken taal en gebarentaal bij dove kinderen ongedaan kan maken, lijkt kleiner dan bij horende kinderen. Dat komt omdat de Nederlandse Gebarentaal geen schrift systeem kent en dit dus ook niet deelt met het gesproken Nederlands aldus het artikel.

Echter iets verderop staat dat het cruciaal lijkt om rijk taalaanbod te realiseren voor het derde levensjaar. Op dat moment kunnen kinderen nog niet lezen en missen ze ook geen schriftsysteem. Het ontbreken van een schriftsysteem verklaart daarmee niet waarom de gebarentaalvaardigheid van dove kinderen van horende ouders achterblijft bij die van dove kinderen van dove ouders.

- In het artikel van Knoors beschrijft hij dat de neonatale gehoorscreening leidt tot een toename van de vaardigheid in gesproken taal bij dove kinderen. In dit kader ben ik ook benieuwd of diezelfde neonatale gehoorscreening ook een positief effect heeft op de gebarentaalvaardigheid van diezelfde kinderen. Immers ouders weten eerder dat hun kind doof is en zullen derhalve ook eerder starten met gebarentaal.

- Het allerbelangrijkste gemis in dit artikel is duidelijkheid over hoe dove kinderen gegroepeerd kunnen worden in een aanpak die voor hen het beste taalaanbod kan bieden. Knoors geeft hierbij zelf aan dat het van het grootste belang is dat hierbij diagnostische procedures ontwikkeld moeten worden. Dat betekent dat ze er nu nog niet zijn! Hoe kunnen we dan bepalen welk taalontwikkeling het beste is voor het jonge kind van onder de twee jaar?

Ook beantwoordt het nog niet de vraag hoe bij het nieuwe taalbeleid omgegaan moet worden wanneer kinderen informatie missen in de gesproken taal.

Kortom, ik heb de indruk dat er veel onduidelijkheid is over het huidige taalbeleid en daarmee is het resultaat van de voorgestelde taal herijking ook onduidelijk!